

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

(א) [גבי הילקוטו נרנא],
(ב) [גיטין לה: וט"ג],
(ג) [דף ע"ג: ד] [דף ע"א: א],
(ד) [ג"ל ועדמנא בפרק
המדר דף ע"ג: א] (ו) ג"ל
מעלימא,

הגהות הב"ח

(א) גבי ואין צ"ל שקיים אחד מהן (למה לי למיתנא) תא"מ וי"ב ק"ל צריכא ליה למיתנא: (ב) שם קיים אחד מהן למה לי כי אצטרך ליה למיתני כגון כ"ל וימית צריכא למיתני מתקן: (ג) שם ואימא האי קרא: (ד) שם ואימא תרוייהו: (ה) רש"י ד"ה הכר הכר וד"ה ולא הכר וד"ה או הכר ד"ה: (ו) ד"ה היינו רש"י וכו' ל"ל למיתנא מו הכר האב וכל אהר הבעל הכר הכר וכל: (ז) ד"ה כגון וכל: (ח) ד"ה כגון שיהר וכו' חסכ וכו' אינו יכול הכר ואי לא הו"ל הקמה וכו' דמה דמיתנא וכו' צבת אחת כלומר עד דמה נמי יפר כ"ל וכו': (ט) ד"ה אמר קרא ואם היו וכו' דכי הכי כ"ל וכו' ע"ש ד"ה מתקן: (י) ד"ה ואימא וכו' ואם היו:

גליון הש"ס

גבי מהו דתימא או אביה. עיין יבמות דף ק"ג ע"ב מדה"ל לאו:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] גבי השתא וכו' קיים אחד מהן למה לי צריכא למיתני. כ"כ ע"י ביורשמי מירנא אחרינא:

פירוש הרא"ש

ואצ"ל שקיים אחד מהם. שאם קיים אחד מהם אין השני יכול להפיר גבי מהו דתימא אביה או בעלה. והא דלא מני אביה ובעלה מפירין יחדיו אין זה לשון המשנה: **דנשאל על** הקמתו כדלמירין לקמן דנשאלין על ההקס: קמ"ל דעד דמפירין שניהם באחת. כלומר שלא יהא הפסק שעה בין ד' ההפירות שלא היה האחרון ראוי להפיר כגון הכא שקודם שנשאל לא היה ראוי להפיר הלכך נתבעלה הפרתו ואפי' אם יבר הרששון עמו פעם שנית אינו מועיל וכן משמע לישנא דלמתי' דמדמינו הקים להפיר א' ולא הפיר השני כיון שזמנא שמועמו דשוב אין תקנה ויש מפרשים יש תקנה אם יפיר הראשון פעם שנית וראשון עיקר: ואם היו הריהו ראוי. ולעיל מיניה כתיב ואסרה אסר צבית

(ס) **הפר האב**. ציוס שמעו: ולא הפר הצעל. אלא שמתק מעת לעת: או הפר הצעל ולא הפר האב. דשמיקתו של זה מצטלמ הפרתו של זה. ואין צריך לומר היכא דקיים אחד מהן הגדר דהפרתו של זה אינה מועלת כלום: **גבי היינו רישא**. דכיון דקתני אביה ובעלה מפירין נדריה ל"ל למיתנא מו (ו)

הפר האב ולא הפר הבעל הפר הבעל ולא הפר האב אינו מופר ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: **גבי היינו רישא אביה** ובעלה מפירין נדריה מהו דתימא או אביה או בעלה קתני קמ"ל: ואין צריך לומר שקיים אחד מהן: (ב) למה לי למיתנא השתא יש לומר הפר זה בלא זה ולא כלום קיים אחד מהן א' למה לי (ג) צריכא למיתני כי אצטרך ליה כגון דהפר אחד מהן וקיים אחד וחזר המקיים ונשאל על הקמתו מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה קמ"ל דמפירין שניהם בבת אחת: ונערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה: מגלן אמר (ב) רבה אמר קרא ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה מכאן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה (ג) אימא האי קרא בנשואה כתיב אי משום נשואה קרא אחריו כתיב ואם בית אישה נדרה (ד) אימא תרוייהו בנשואה וכי תימא תרי קראי בנשואה למה לי למומר (ה) בשאין הבעל מיפר בקודמין ולא

דלא הו"ל הפרה עד שיפרו שניהם צבת אחת שזה נמי יפר. ע"א מאי דאוקי הא עקריה ולא קיום הוא דהא עקריה בחרטמו ומני מיפר קמ"ל דלא הו"ל הפרה עד דמפירין שניהם צבת אחת ולא שילטרכו להפר זה עם זה ממש צבת אחת אלא הכי צבי למימר כל שאליו רוצין יכולין להפר צבת אחת אף צבה אחר זה מפירין לאפקוי היכא דהפר א' וקיים אחד שאין המקיים יכול להפר צבעה שפרה זה עד שישאל על הקמתו דהא ליכא למימר דצבת אחת ממש צענין דהא כתיב ציוס שמעו דכל היום מותר להפר כדמפקיין לקמן: **אמר קרא (ו) אם היו סהיה לאיש**. לעיל מהאי קרא כתיב כי הניא אביה אותה וכתיב ואם היו תהיה לאיש וי"ו מוסף על ענין ראשון וכי הכי דאב מצטל נדרי צמו בזמן שהיא ברשותו הי"ג מצטל עם הצעל כל זמן שהיא ארוסה דעדיין היא ברשותו: **מגלן לנערה כו': ואימא**. הדין קרא (ז) אם היו תהיה בנשואה כתיב שהצב מפיר לה ולא האב ולא מיירי בצרוסה: **בנשואה לא מליט למימר דהא קרא אחרינא כתיב**. לנשואה ואם בית אישה נדרה: **ואימא תרוייהו**. הני קראי מיירי בנשואה דבעל מיפר ואי אמרת תרי קראי בנשואה למה לי חד לומר לך שאין הצעל מיפר בקודמין ואם היו תהיה לאיש אחי למילף שהבעל מיפר נדריה של נשואה ואם בית אישה נדרה משמע דאותן נדרים שנדרה צבית אישה מיפר בעלה אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מני מיפר: ולא

בצרופה דאידך לא מהני כל זמן שאינן ראוים להצטרף ביחד וכדמתינא [לקמן סח:] דהפר א' מהן ומת צטלה לה הפרתו הלכך כיון דהפרה חד אפי' כי לא הקים חזריה קלישא טובא כל היכא דהקים כיון דהיה שעתא לא חזיא רבה אמר רבה אמר קרא ואם היו סהיה לאיש וכו' **מגלן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה**. נראה לי דה"ק דכיון דלנשואה כתיב קרא אחרינא דהיינו אם בית אישה נדרה כדמפרש לקמן על כרחין האי בצרוסה מתוקמא דתרי קראי בנשואה למה לי וכיון דבצרוסה מתוקם על כרחין אית לן למימר דו"ו מוסף על ענין ראשון דלעיל מיניה כתיב וכו' יסלח לה כי הניא אביה אותה וצתריה כתיב ואם ציוס שמוע אישה יניא אותה לומר שאביה ובעלה מפירין נדריה ואתי שפיר בצרוסה דכיון דבצרוסה לא יתה מרשות אב דין הוא דלא ליפר ארוס לחודיה. ועל כרחין נמי הכי אית לן למימר דאי לא אמרי וי"ו מוסף על ענין ראשון וארוס לחודיה מיפר קרא דנשואה ל"ל השתא בצרוסין מיפר לחודיה בנשואה מיבעיא וכי צביל שנשאה הורע כחו. והדר מקשי לפרושי מילתיה ומקשי אימא הדין קרא בנשואה כתיב לומר דבעל לחודיה מיפר קראי הכי ואי מיתוקם בצרוסה לא מוכחי דאב דבעל לחודיה מיפר

הפר האב ולא הפר הצעל. בגמרא פריך היינו רישא: ואין צריך לומר קיים אחד מהן. שאין האחד יכול להפיר. ובגמרא פריך למה ליה למיתנא: **גבי היינו רישא אביה ובעלה מפירין נדריה**. דמשמע דוקא כשניהם מפירין: מהו דתימא אביה או בעלה. ולא סגי ליה דליתני עד שיפרו שניהם דאי תנא הכי הוה אמינא דלא סגי בהפרת צעל עד דליפר אב אבל בהפרת אב לחודיה סגי א"ר אפיכא וכדשקלינן וטרינן צבא לקמן צממעין להכי תנא הפר האב ולא הפר הצעל הפר הצעל ולא הפר האב אינו מופר: **קיים אחד מהן צריכא למיתני**. צממיה. דלע"ג דלורחיה דתנא למתני זו ואין צ"ל זו היינו דוקא צממילי דלא דמו להדדי דלע"ג דלתיא צממיתא מ"ק ומקמיתא מני לה אבל הכא חדא מלתא היא דהפר אחד וקיים אחד היינו ממש דהפר זה צבא זה ועדיפא מינה: **וחזר המקיים ונשאל על הקמתו**. כדלמירין לקמן דנשאלין על ההקס. מהו דתימא מאי דאוקי הא עקריה ובהפרה דמקיים לחודיה סגי לדידך כבר הפר קמ"ל דעד דמפירין שניהם צבת אחת כלומר שלא יפסיק צבין אחד לצבירו דבר שהוא מעבד הפרה כגון הקמה דהאי דכיון דהיה שעתא לאו בר הפרה הוא אפי' הך הפרה קמיתא דאידך צטלה לה ואריך שיהו מפירין עכשיו שניהם צבת אחת

ומיהו צכהאי סגי שלא תאמר אין הפרה אחר הפרה וכיון דהפרה קמא אצטילתא מו לא מני מיפר דליתא וכן דעת הרמב"ן ז"ל. אבל מדברי הר"ם צמ"ל נראה דכל שחלה הקמה בין הפרה דחד להפרה דאידך שוב אינן יכולין להפיר. ומיהו צבת אחת לאו דוקא דלפי' מיפר א' שחריט וחצירו ערביט סגי כל שלל הפסיק בינתיים דבר שהוא מעבד הפרה. וכ"כ כיון דהאי דינא אחת תנא לאשמועי' מאי אין צריך לומר דקתני דמרישא משמע הכי אדרבה צריכא דיש לי לומר דתנא הכי קתני כיון דהפרה דחד צבא חזריה לאו כלום הוא א"כ לומר דבשקיים אחד הפרה קמיתא לאו מידי הוא וסמך תנא דלשחמא ממלתיה דמו לא חזיא לצרופי דאי חזיא למה ליה למיתני א"כ לומר היינו [רישא] כפירכא דגמרא. והקשה הרשב"א ז"ל אמאי אמרינן דהפרה קמיתא צטלה לה דהא לצתא דלשאל על הקמתו כיון דחכס עוקר את הגדר מעיקרו הרי הוא כאילו לא הקים כלל (ג) וכדמין צפרק האיך מקדש (דף ט) המקדש את האשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמלאו עליה נדרים אינה מקודשת הלכה לפני חכס והמירה הרי זו מקודשת דחשצין לה כאלו לא היה עליה נדרים כלל בצעת קדושין הי"ג לצתא דלשאל מחויה להאי גברא כאלו לא הקים מעולם. ולדידי לאו קושיא היא כלל דקידושין מתוק שהוא מעשה גמור לע"ג דכל זמן שלא התירה לא חילי כי התירה אמרינן דאיגלי מילתא דמעיקרא חילי אבל הפרה דחד מהני קלשה לה טפי דבאפי נשפה לאו מידי היא אלא בצרופה דאידך ואפי'

בצרופה דאידך לא מהני כל זמן שאינן ראוים להצטרף ביחד וכדמתינא [לקמן סח:] דהפר א' מהן ומת צטלה לה הפרתו הלכך כיון דהפרה חד אפי' כי לא הקים חזריה קלישא טובא כל היכא דהקים כיון דהיה שעתא לא חזיא רבה אמר רבה אמר קרא ואם היו סהיה לאיש וכו' **מגלן לנערה המאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה**. נראה לי דה"ק דכיון דלנשואה כתיב קרא אחרינא דהיינו אם בית אישה נדרה כדמפרש לקמן על כרחין האי בצרוסה מתוקמא דתרי קראי בנשואה למה לי וכיון דבצרוסה מתוקם על כרחין אית לן למימר דו"ו מוסף על ענין ראשון דלעיל מיניה כתיב וכו' יסלח לה כי הניא אביה אותה וצתריה כתיב ואם ציוס שמוע אישה יניא אותה לומר שאביה ובעלה מפירין נדריה ואתי שפיר בצרוסה דכיון דבצרוסה לא יתה מרשות אב דין הוא דלא ליפר ארוס לחודיה. ועל כרחין נמי הכי אית לן למימר דאי לא אמרי וי"ו מוסף על ענין ראשון וארוס לחודיה מיפר קרא דנשואה ל"ל השתא בצרוסין מיפר לחודיה בנשואה מיבעיא וכי צביל שנשאה הורע כחו. והדר מקשי לפרושי מילתיה ומקשי אימא הדין קרא בנשואה כתיב לומר דבעל לחודיה מיפר קראי הכי ואי מיתוקם בצרוסה לא מוכחי דאב דבעל לחודיה מיפר

וערביניהו אב ובעל ולקמן פריך אימא או אב או ארוס: ואם היו תהיה למה לי ש"מ לארובה. ואי קשיא אימא דואם היו תהיה אצטרך לערבו עם האב וללמד דלפילו בנשואה צענין הפית האב לא לא קשיא דל"כ לא לכבוד ואם בית אישה צבת הפרת האב וי"מ כולו ואם היו תהיה למה לי שמע מינה לארוסה (כן פירש הר"ר אליעזר) וקשה דמכל מקום אימא דקרא דאם היו תהיה מיירי צבן בנשואה צבן בצרוסה וקרא צבית אישה אצטרך לומר שאין מיפר בקודמין ויש לומר דאם היו תהיה לאו בנשואה מיירי דכיון דאין הצעל מיפר בקודמין דהא צהואו דאם היו תהיה כתיב קודמין

דכתיב ונדריה עליה (א"ר) [א"ר] על כהן לאו בנשואה מיירי דהא אין הצעל מיפר בקודמין אבל האב מיפר בקודמין כדלמא צממין:

ב א מיי פ"ג מהלכות נדרים הל' כה סמג לאוין רמב מו"ט ע"ד סימן רלג סעיף ו: ג ב מיי ו"ש הל' טו ופ"ה הלכה כב מו"ט ע"ד ע"ש סעיף לה:

תורה אור השלם

1. ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה או מבטא שפתייה אשר אסרה על במדבר ל ו בפשה: ואם בית אישה נדרה או אסרה אשר על נפשה במדבר ל יא בשבקה:

מוסף רש"י

מאי דאוקי הא עקריה. הא עקר מה שקיים, שהרי נשאל על הקמתו ולא תצטרך הפרה אחרת, קמ"ל. ע"כ שפר לה בפירוש ט"פ שנשאל על הקמתו, ומתהפך לה אם שקיים מומתה, שהרי הפר לה הראשון מתלה, ובבת אחת לאו דוקא אלא זה נמי זה ואפילו צוה אחר זה היו הפרה (ראמ"ה בשו"ת). שאין הבעל מיפר בקודמין. נדרים שקדמו לנשואין (גיטין לה).

תוספות

הפר האב ולא הפר הבעל. ובגמרא פריך היינו רישא אביה ובעלה: גבי למה לי ליתני השתא? א"ר וכו'. וא"ת מ"ש דככל דוכתא דתנא האי לישנא אצ"ל בצפרק הובט (ב"מ ט) תנן ואין צ"ל חדשות בלתיב וע"ש אם היא צבתימא ולא צבמשה וי"ל דמשום הכי פריך הכא השתא משום דכיון דקיים אחד מהן היו ממו לא הפר וכבר אמר לעיל כן אצל בדוכתא אחריניו כולו בזהב לא אמר לעיל כל כן האי לישנא משום הכי לא פריך: וחזר הפקיים ונשאל וכו'. דלמא לקמן נשאלין על ההקס: דמה דהקס הא עקריה (הא) וסגי לה כפיפר לה עתה והפרת חצירו שבעשת הקס הפרה מלתא! היא קמ"ל דעד דמפירין שניהם צבת אחת הפרה קמיתא שיהיה כשהקים חצירו אינו כלום דצענין כפיפר האחד שחצירו לא קיים אבל דהאי לא צענין שיפרו שניהם ביחד דה"ה אם הפרו זה אחר זה אם לא הקים: אצ"ל דאב גרידא לא מני מיפר: אמר קרא אם היו תהיה לאיש ונדריה עליה. והפרת נדריה כפובה למעלה דכתיב ואסרה אסר צבית אביה בעצורה וכתיב ואם הניא אותה וכתיב כסמך ואם היו תהיה לאיש אחת לך האי קרא